

Lueppa 1/2013

Jätevedet pois Jäälän vesistä!

Jäälänjärvi ja siitä laskeva Jäälänjoki ovat aikojen saatossa nuhraantuneet ihmistoiminnan seurauksena. Rautapitoisista maista kulkeutuvat saostumat kertyvät vesistöön laajojen metsäojitusten seurauksena. Tiivis asutus päästää vesistöön pihallannoitteita ja myös jätevesiä, jotka näkyvät vesistössä sini- ja limalevänä. Oma merkityksensä on myös maataloudella, hulevesillä, luonnonhuuhtoumalla ja ilmasta tulevalla laskeumalla. Kiimingin - Jäälän vesienhoitoyhdistys perustettiin keväällä 2011 parantamaan koko Jäälänjoen vesistön tilaa. Alueella asuu yli 5000 ihmistä.

Koko vesistön kuormitus selvitettiin vasta valmistuneessa Kaisa Savolaisen diplomityössä. Tutkimuksessa kävi ilmi, että Jäälänjärven koillisrannan asutus kuormittaa huomattavasti Jäälänjärveä, koska viemärointi puuttuu. Viemärointi on tärkein yksittäinen vesienhoitotoimi, koska päästölähde eliminoiduu silloin kokonaan. Haastattelututkimuksessa 60 prosenttia toivoi alueelle viemäriä tietoisena siitä, että kustannuksia syntyy. Vesienhoitoyhdistys ja taannoinen Kiimingin kunnanhallitus ovat kiirehtineet viemärointiä Oulun Vedelle, ja asia on ollut esillä myös Oulun liikelaitosten johtokunnassa. Myös Välikylän alueella on kymmeniä kiinteistöjä, joiden jätevedet kuormittavat Jäälänjoeta.

Vesienhoitoyhdistys on jo käynnistänyt monipuoliset vesienhoitotoimet. Vesistön kokonaistila on selvitetty tutkimuksilla. Kunnostustoimet on aloitettu vesistön latvaosilta. Syksyllä 2012 Saarisenojannitille rakennettiin laaja pintavalutuskenttä ja alemmaksi Saarisenojan ja Kokko-ojan yhtymäkohtaan mittavat puiset rakennelmat pintavalutuksen

järjestämiseksi ojen ranta-alueille. Pintavalutuksen tarkoitus on pidättää kiintoainetta ja ravinteita maastoon, missä kasvillisuus sitoo niitä ja käyttää hyväkseen. Alkaneen vuoden tavoitteena on lisätä vesienhoitorakenteita Jäälänjärven laskevissa ojissa. Jäälänjärven alapuolelta Jäälänjoeta laskevien vesien hoidon suunnittelu on juuri käynnistynyt Metsäkeskuksessa, joka on yksi tärkeä yhteistyökumppani. Tulevaisuuden visioon sisältyy myös Koitelin johtava erämaareitti, joka esittelee luonnon ja ihmisen yhteiseloa mm. alueen historian, metsätalouden, vesienhoidon ja luontokohteiden kautta.

Jäälänjärven kunnostusmahdollisuuksia on selvitetty Jäälänjärvi-seminaarissa Suomen johtavien järvitutkijoiden kanssa. Vesistön fysikaaliset, kemialliset ja biologiset prosessit ovat äärimmäisen monimutkaisia, eikä kaikkivoipia kunnostusratkaisuja ole. Hoitokalastus on selvästi

hyödyllistä ja sitä jatketaan ja tehostetaan. Ranta-asukkaat tulevat saamaan "hyvän ranta-asukkaan ohjeet", ja jätevesikuormituksen poistamiseksi yhdistys tekee kaiken voitavansa.

Yhdistyksen toiminnan perusta on yhteistyö. Ymmärrystä kootaan eri tutkijoiden, viranomaisten ja muiden asiantuntijoiden ryhmässä. Talkootyön arvo on jatkossakin aivan korvaamaton. Erityinen kiitos kuuluu alueen maanomistajille, jotka ovat ymmärtäneet vesienhoidon arvon ja antaneet suostumuksensa tarpeellisille toimenpiteille alueillaan. Rahoituksesta kiitoksen ansaitsevat tähän mennessä Kiimingin kunta ja ELY-keskus samoin kuin monet yksityiset lahjoittajat.

Tulossa on toimielias vuosi. Käypä osoitteessa www.kiiminginjaalinvedet.net. Siellä on käyty jo 8000 kertaa.

Birger Ylisaukko-oja, sihteeri
Kiimingin - Jäälän
vesienhoitoyhdistys ry

